

Феррі А.С., Горпинюк О.П., Яценко А.Л., Сімонова І.В.

До питання про використання англійської мови як засобу викладання академічних дисциплін у глобальному вимірі

Останнім часом у світовій освітній практиці неангломовних країн спостерігається зміщення позицій з вивчення англійської мови як іноземної (English as a foreign language) на мову викладання (English as medium of instruction) академічних спеціальних дисциплін, коли англійська мова використовується як засіб викладання, навчання, оцінювання і подальшої професійної підготовки.

У багатьох країнах поступ англійської мови як засобу викладання знаходить підтримку державних органів, адміністрації і викладачів закладів освіти, батьків студентів, оскільки володіння англійською мовою розглядається як перепустка у глобалізований світ.

Представники адміністративних органів часто сприймають англійську мову в якості засобу викладання як механізм інтернаціоналізації їх освітньої пропозиції, створення можливостей для студентів доєднатися до глобальної академічної і професійної спільноти, а також як шлях швидкого зростання міжнародної мобільності. Викладачі вбачають у англійській мові як засобі викладання шлях до поліпшення спілкування, обміну думками і зміцнення зв'язків між країнами. Часто англійську мову безспідставно розглядають як *lingua franca* освіти та науки, як особистий виклик та спосіб особистісного і професійного зростання.

Однак, не в усіх країнах англійська мова як засіб викладання знаходить таку всебічну підтримку. Подекуди спостерігається свідоме перешкоджання використанню англійської мови як засобу викладання через політичні або націоналістичні мотиви, намагання захистити національну ідентичність і рідну мову та право навчатися рідною мовою. На захист викладання рідною мовою висувається аргумент, що студенти мусять знати мову країни, у якій живуть.

Питання, якою мовою відбувається навчання, є не лише суто мовним або освітнім питанням. Як виявляється, воно безпосередньо пов'язане з питаннями рівності та прав людини. Якщо англійська мова як засіб викладання використовується переважно в престижних приватних закладах і є шляхом до нових можливостей, то виникає питання, чи є вона доступною для усіх бажаючих? З іншого боку, згідно з Конвенцією Прав Дитини освіта дитини повинна бути спрямована на розвиток поваги до батьків, власної культурної ідентичності, мови та цінностей, а також національних цінностей країни, у якій дитина проживає, країни, з якої вона походить і до національностей відмінних від її власної.

Серед питань про якість освітніх послуг, які надаються англійською мовою це насамперед такі: нестача викладачів академічних дисциплін, які мають добру підготовку з англійської мови; нестача якісних методичних матеріалів для викладання; питання іспитів і оцінювання академічної дисципліни; стандартизований рівень володіння англійською мовою для викладачів.

У закладах вищої освіти вищеперераховані питання набувають ще більшої гостроти, оскільки викладач має викладати академічні дисципліни у групах, де навчаються вітчизняні та міжнародні студенти, у яких рівень знань англійської може бути діаметрально протилежним – від студентів, для яких англійська мова є другою рідною мовою, до студентів, у яких англомова шкільна підготовка є досить слабкою. У подібних випадках викладач постає перед необхідністю модифікації підходу до кожного студента, створення психологічно сприятливої атмосфери, врахування культурних і національних відмінностей та використання інтерактивного стилю викладання для налагодження міжкультурної комунікації.